

Ebelik öğrencilerinde cinsel tutum ve inanışlar üzerinde cinsel utangaçlığın etkisi

The effect of sexual embarrassment on sexual attitudes and beliefs in midwifery students

Nurcan Uzdil¹, Yurdağül Günaydın²

ÖZ

AMAÇ: Bu araştırma ebelik öğrencilerinde cinsel bakıma ilişkin tutum ve inanışların cinsel tutum ve cinsel utangaçlığa etkisini belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapıldı.

GEREÇ ve YÖNTEMLER: Tanımlayıcı tipteki bu araştırma Şubat 2022-Nisan 2022 tarihleri arasında Bozok Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi ebelik bölümünde öğrenim gören ve çalışmaya katılmayı kabul eden 274 öğrenci ile yürütüldü. Verilerin toplanmasında Tanıtıcı Bilgi Formu, Cinsel Utangaçlık Ölçeği (CUÖ), Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği (HCTÖ) ve Cinsel Tutum ve İnanışlar Ölçeği (CTİÖ) kullanıldı. Çalışma için etik kurul onayı, kurum izni ve çalışma kapsamına alınan öğrencilerin bilgilendirilmiş olurları alındı.

BULGULAR: Çalışmada öğrencilerin CUÖ puan ortalaması 17,88±6,47, HCTÖ puan ortalaması 82,87±10,19, CTİÖ puan ortalaması 37,50±7,57 olarak elde edildi. Cinsel utangaçlık ile cinsel tutum ve cinsel bakıma ilişkin cinsel tutum ve inanışlar arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edildi ($p<0,01$). Ebelik öğrencilerinde cinsel inanç ve tutumlar ölçeği üzerine cinsel tutumların ve cinsel utangaçlığın istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi bulundu ($p=0,005$; $p<0,001$). Öğrencilerin CTİÖ puanlarının %7,1'lik kısmı HCTÖ ve CUÖ ile açıklanmaktadır.

SONUÇ: Bu çalışmadan elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin CUÖ puanlarının yüksek CTİÖ puanlarının ise orta düzeyde olduğu tespit edildi. Ayrıca cinsel utangaçlık ile cinsel tutum ve cinsel bakıma ilişkin cinsel tutum ve inanışlar arasında olumlu yönde ilişki vardır. Bütüncül bakımın temel unsurlarından olan cinsel sağlık bakımına yönelik olumlu tutum ve inanışların oluşturulması için öğrencilere kapsamlı cinsel eğitimlerin yer ders müfredatlarının oluşturulması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Ebelik öğrencisi, cinsel tutum, cinsel utangaçlık, cinsel bakım

ABSTRACT

OBJECTIVE: This research was conducted as a descriptive study to determine the effect of sexual attitude and sexual shyness on attitudes and beliefs about sexual care in midwifery students.

MATERIAL and METHODS: This descriptive study was conducted with 274 students who were studying in the midwifery department of Bozok University Faculty of Health Sciences between February 2022 and April 2022 and accepted to participate in the study. Introductory Information Form, Sexual Embarrassment Scale (SES), Hendrick Sexual Attitude Scale (HSAS), and Sexual Attitudes and Beliefs Scale (SABS) were used to collect data. Ethics committee approval, institutional permission and informed consent of the students included in the study were obtained for the study.

RESULTS: In the study, the mean SES score of the nursing students was 17.88±6.47, the mean HSAS score was 82.87±10.19, and the mean SABS was 37.50±7.57. A positive and significant relationship was found between sexual embarrassment and sexual attitudes and beliefs regarding sexual attitude and sexual care ($p<0.01$). A statistically significant effect of sexual attitudes and sexual embarrassment was found on the scale of sexual beliefs and attitudes in midwifery students ($p=0.005$; $p<0.001$). 7.1% of the students' SABS scores are explained by HSAS and SES.

CONCLUSION: According to the findings obtained from this study, it was found that the students' SES scores were high and their SABS scores were moderate, and there was a positive relationship between sexual embarrassment and sexual attitudes and beliefs about sexual attitude and sexual care. In order to create positive attitudes and beliefs towards sexual health care, which is one of the basic elements of holistic care, it may be recommended to create a comprehensive sexual education curriculum for students.

Keywords: Midwifery student, sexual attitude, sexual embarrassment, sexual care

GİRİŞ

Cinsellik, fiziksel, ruhsal sağlığın önemli bir bileşenidir ve bireyin gelecekteki yaşamını etkileyebilir.^[1] Ayrıca hastalık, gebelik süreci cinsel sağlığı etkilemekte, travma ve tedavi gibi durumlar cinsel işlevlerde değişikliklere neden olabilmektedir.^[2] Cinsel sağlık, genel sağlığın ve sağlıklı bir yaşam sürmenin tamamlayıcı bir parçası olmasına rağmen (WHO, 1975), sağlık profesyonellerinin klinik

¹Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Kayseri, Türkiye

²Bozok Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Anabilim Dalı, Yozgat, Türkiye

Yazışma Adresi/ Correspondence:

Dr. Öğr. Üyesi Nurcan Uzdil

Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü 38280 Melikgazi - Kayseri, Türkiye

Tel: +90 352 207 66 66

E-mail: nuzdil@erciyes.edu.tr

Geliş/ Received: 07.08.2022

Kabul/ Accepted: 26.09.2022

uygulamada cinsel sağlık konularını yeterince dikkate almadıkları bilinmektedir.^[3] Klinik uygulamalarda önemli rolü olan hemşire ve ebelerde olduğu gibi, ebelik öğrencilerinde de cinsel sorunları tartışmaya yönelik tutum ve inançların olumsuz olduğu sınırlı çalışmalar ile bildirilmiştir.^[4-6] Bu olumsuz tutum ve inançlar nedeniyle ebelik bakımı ve eğitiminde cinsel sağlık bakımı tam anlamıyla verilmemekte ve birçok ebe hastalarını cinsel konularda eğitmekten veya bakım vermektan kaçınmaktadır.^[3-6] Cinsel bakımı etkileyen faktörlerden birisi cinsel utangaçlıktır.^[7]

Utangaç, sosyal etkileşimden kaçınma ve sosyal konulara gerektiği gibi katılmama eğilimi olarak tanımlanır. Buna göre cinsel utangaçta, cinsel etkileşimden ve cinsel meseleler hakkında konuşmaktan kaçınma söz konusudur.^[8] Piran (2019) çalışmasında hemşire ve ebelerin %50,3'ünün cinselliği konuşmada engel yaşadıklarını belirtmiştir.^[5] Ören ve ark. (2018) ebelik öğrencilerinin %52,4'ünün klinik uygulamada cinsel sorunları olduğunu bildiren bir kadına bakmakla karşı karşıya kaldığını ve %74,9'u bakımını üstlendiği kadının kendilerinden cinsel danışmanlık istediğini bildirmiştir. Öğrencilerin, homoseksüel kadınlar veya potansiyel olarak HIV taşıyabilecek seks işçileri de dâhil olmak üzere tüm kadınlara danışmanlık yapmak konusunda kendilerini rahat hissetmedikleri tespit edilmiştir.^[4] Can ve ark. (2018) çalışmalarında ebelik öğrencilerinden evlilik öncesi cinselliği kabul edilebilir bulmayanların cinsel tutum ve cinsel öz bilinç durumlarında fark tespit etmişlerdir.^[6] İlgili literatür incelendiğinde, yapılan çalışmaların genel olarak cinsellik ile ilgili bilgi, tutum ve inançlar, algılanan engeller ve hemşire ve ebelerin konu hakkında rahat konuşup konuşamadıkları üzerine odaklandığı görülmüştür.^[3,5-7] Ancak cinsel sağlıkla ilgili tutum ve inançları etkileyebilecek bireysel psikolojik faktörlerle ilgili herhangi bir çalışma yapılmamıştır. Ayrıca cinsel tutumlar, cinsel utangaç ve cinsel sağlığa ilişkin tutumları ayrı ayrı değerlendiren çalışmalar da mevcuttur, ancak sayıları sınırlıdır.^[5,6,9]

Cinsel bakım, ebelik bakımının önemli bileşenlerinden biridir. Cinsel tutum ve inançlar, verilecek cinsel bakımı etkiler. Cinsel tutum ve inançları etkileyen bireysel faktörlerin anlaşılması, öğrencilerin bu yönlerini geliştirmeleri açısından önemlidir. Bu çalışmada ebelik öğrencilerinde cinsel bakıma ilişkin tutum ve inanışlar üzerinde cinsel tutum ve cinsel utangaçlığın etkisini belirlemek amaçlandı. Bu çalışmanın sonuçlarının öğrencilere yönelik geliştirme faaliyetlerine referans olması beklenmektedir.

Genel amaç doğrultusunda araştırmada şu sorulara cevap arandı:

- Ebelik öğrencilerinde cinsel utangaçlık cinsel tutum ve inanışları etkiler mi?

- Ebelik öğrencilerinde cinsel tutumlar cinsel bakıma ilişkin cinsel tutum ve inanışları etkiler mi?"
- Ebelik öğrencilerinde cinsel utangaçlık cinsel tutumları etkiler mi?"
- Ebelik öğrencilerinde cinsel bakıma ilişkin cinsel tutum ve inançlar üzerine cinsel tutumların ve cinsel utangaçlığın etkisi var mıdır?

GEREÇ VE YÖNTEMLER

Araştırmanın Türü

Araştırma tanımlayıcı tipte tasarlandı.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, Bozok Üniversitesinin Sağlık Bilimleri Fakültesi ebelik bölümünde okuyan öğrenciler (n=300) oluşturdu. Çalışma sonunda %1,75 kabul edilebilir hata, %95 güven düzeyi ile 274 öğrenciye ulaşıldı.

Verilerin Toplanması

Çalışmaya 18 yaş ve üzerinde olan, ebelik eğitimi alan, bilgilendirilmiş gönüllü olur formunu (BGOF) onaylayan öğrenciler alındı. Çalışmanın verileri Şubat 2022 – Mayıs 2022 tarihleri arasında öğrencilere online olarak ulaştırıldı ve dâhil edilme kriterlerini karşılayanların doldurmaları istendi. Google Forms'a "Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu" konulmuş ve gönüllülük olur sekmesi zorunlu kılındı. Çalışmaya kayıp olma ihtimali göz önüne alınarak tüm örneklem toplamda 300 kişi çalışmaya davet edildi. Bu bireylerden 274 kişi çalışmaya katılmayı kabul etti.

Veri Toplama Araçları

Tanıtıcı Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından literatür kapsamında hazırlanan yaş, sınıf, aile yapısı, gelir durumu, cinsel istek, cinsel danışmanlıkla ilgili 17 sorudan oluşmaktadır.^[4-7]

Cinsel Utangaçlık Ölçeği (CUÖ): Bu çalışmada cinsel utangaçlık ölçmek için kullanılan Cinsel Öz Bilinç Ölçeği'nin bir alt ölçeği olan Cinsel Utangaçlık Ölçeği (CUÖ) kullanıldı. Ölçek Van Lankveld ve ark. (2008) tarafından geliştirilmiş olup^[8], Türkçe geçerlilik ve güvenilirliği ise Çelik (2013) tarafından yapılmıştır.^[10] Ölçek altı^[10] maddeden oluşmakta ve beşli Likert tipindedir. Cinsel Utangaçlık Ölçeğinin tek başına kullanılacağı Çelik (2013) tarafından doğrulanmıştır. Ölçekte ters madde bulunmamaktadır. Ölçeğin olası puanları sıfır ile 24 arasındadır. Yüksek puanlar bireyin cinsel utangaçlık düzeyinin de yüksek olduğunu gösterir. Ölçeğin toplamı için Cronbach's alpha güvenilirlik

katsayısı 0,85 olarak bulunmuştur.^[9] Yaptığımız çalışmada ölçeğe ait toplam Cronbach's alpha güvenilirlik katsayı değeri ise 0,91 olarak bulundu.

Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği (HCTÖ): Cinselliğin farklı yönlerine ilişkin tutumları ölçmek için kullanılan ölçek Hendrick ve ark. (2006) tarafından geliştirilmiştir.^[11] Türkçe geçerlilik ve güvenilirliği Karaçam ve ark. (2012) tarafından yapılan ölçek 23 maddeden oluşmakta ve beşli likert tipindedir.^[12] Onaylayıcılık, doğum kontrolü, paylaşım, araç olarak değerlendirme olmak üzere dört alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçekten 23–115 arasında puan alınmaktadır. Ölçeğin toplamından alınacak yüksek puanlar bireyin ideal, sağlıklı ve dengeli cinsel tutum içerisinde olduğuna işaret ederken alınacak düşük puanlar ise bireyin kendini merkeze alan cinsel yaşam içerisinde olduğunu ve idealden uzak cinsel tutuma sahip olduğunu göstermektedir. Ölçeğin toplamı için Cronbach's alpha güvenilirlik 0,85 olarak bulunmuştur.^[12] Bizim çalışmamızda ise ölçeğe ait toplam Cronbach's alpha güvenilirlik katsayısı 0,93 olarak bulundu.

Cinsel Tutum ve İnançlar Ölçeği (CTİÖ): Cinsel Tutum ve İnançlar Ölçeği, Reynold ve Magnan (2005) tarafından geliştirilmiş^[13] ve Ayhan ve ark. (2010) tarafından Türkçe geçerlilik ve güvenilirliği yapılmıştır.^[14] Ölçek 12 maddeden oluşmakta olup 1–6 arasındaki skala üzerinden işaretlenmektedir (1=Kesinlikle katılmıyorum, 6=kesinlikle katılıyorum). Ölçeğe cevap verirken oluşabilecek yanlılıktan kaçınmak için 12 maddenin 6'sı (1., 2., 4., 6., 8., 10. ve 12. maddeler) ters olarak puanlandırılmıştır. Ölçekten alınabilecek toplam puan 12–72 arasında değişebilmektedir. Hem toplam ölçek puanı için hem de madde puanları için yüksek puanlar, hemşirenin hastanın cinsel sorununu değerlendirme ve buna yönelik danışmanlık vermesinde daha fazla engel olduğunu göstermektedir. Ölçeğin Cronbach's alpha güvenilirlik katsayısı 0,73 olarak bildirilmiştir.^[14] Bizim çalışmamızda ise ölçeğe ait Cronbach's alpha güvenilirlik katsayısı 0,85 olarak bulundu.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın yapılabilmesi için Bozok Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'ndan onay (29/45) ve Sağlık Bilimleri Fakültesi'nden kurum izni alındı. Araştırmaya dâhil olan bireylere çalışma hakkında bilgi verilerek bilgilendirilmiş gönüllü onamları alındıktan sonra çalışma ölçekleri uygulandı. Çalışma Helsinki Deklarasyonu prensiplerine uygun olarak gerçekleştirildi.

Verilerin İstatistiksel Analizi

Araştırmadan elde edilen veriler bilgisayar ortamında değerlendirildi. Değişkenlerin özet istatistikleri birim sayısı

(n), yüzde (%), ortalama ($\bar{x}$), ortanca ve standart sapma (SS) olarak verildi. Değişkenler arasındaki ilişkilerin incelenmesinde Kolmogorov-Smirnov test ile değişkenlerin normallik varsayımını karşılayıp karşılamadığını incelendi. Değişkenlere ait basıklık ve çarpıklık katsayıları ve varyasyon katsayısına göre değişkenlerin normal dağılım gösterdiği görüldü.^[15] Bağımsız iki gruplu ölçümlerde bağımsız örneklerde t testi, üç gruplu ölçümlerde ise Anova testi kullanıldı. Değişkenler arasındaki korelasyon için Pearson's korelasyon katsayısı kullanıldı. Değişkenler arasındaki ilişkisel durum basit doğrusal regresyon analizi ile test edildi ve karşılaştırmalarda $p < 0,05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma tek bir fakültenin öğrencileri ile yapıldığı için tüm ebelik öğrencilerine genellenemez.

BULGULAR

Ebelik öğrencilerinin cinsel utangaçlık, cinsel tutum ve inançlar, cinsel tutum ve alt boyut puan ortalamalarının öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerine göre karşılaştırılması Tablo 1'de yer almaktadır. Araştırmaya alınan ebelik öğrencilerinin yaş ortalamasının $20,64 \pm 1,51$ yıl olduğu tespit edildi. Öğrencilerin %31,1'i 2. sınıf, %52,2'si ailesi ile yaşamakta, %79,9'ü çekirdek aileye sahip, %28,8'i şehirde yaşamakta, %88'inin ailesi orta düzey gelire sahip, %95,3'ünün bağımlılığı olmayıp, %97,1'inin ruhsal bir rahatsızlığı yoktur. %55,1'inin babası ilköğretim mezunu, %78,8'inin annesi ilköğretim mezunudur. Öğrencilerin bağımlılık durumu, gelir durumu, üniversiteye gelinceye kadar yaşadığı yer durumu ve baba eğitim durumu ile CUÖ puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar elde edildi ($p < 0,05$). Bu anlamlı farklılıkların sırasıyla; herhangi bir bağımlılığı olmayanlardan, belde ile büyükşehirde yaşayanlar arasından, alt ile orta gelire sahip olanlar arasından, babası ilköğretim mezunu olanlardan kaynaklandığı tespit edildi. Herhangi bir bağımlılığı olmayanlarda CUÖ, HCTÖ toplam ve onaylayıcılık puan ortalamaları daha yüksek elde edilmiş olup ve bu puan yüksekliği istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ifade etmektedir ($p < 0,05$). Doğum kontrolü alt boyut puan ortalamaları ile sınıf düzeyi, aile yapısı ve gelir durumunun arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar elde edildi ($p < 0,05$). Bu anlamlı farklılıklar sırasıyla; ikinci ve üçüncü sınıf öğrenciler arasında, çekirdek ve geniş aileye sahip olanlar arasında, alt ve üst gelire sahip olanlar arasından kaynaklandığı tespit edildi. Paylaşım alt boyut puan ortalamaları ile yaşadığı kişiler, bağımlılık durumu, ruhsal hastalık durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar saptandı ($p < 0,05$).

Tablo 1. Ebelik öğrencilerinin cinsel utangaçlık, cinsel tutum ve inançlar, cinsel tutum ve alt boyut puan ortalamalarının öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerine göre karşılaştırılması (n=274)

Özellik	Ölçekler								
	n	%	CUÖ	HCTÖ	Onaylayıcılık	DK	Paylaşım	AOD	CTİÖ
Sınıf									
1	75	27,4	17,32±6,08	81,61±9,61	39,57±8,35	11,67±3,66 ^{ab}	14,88±4,92	15,49±4,58	38,29±7,93
2	88	32,1	18,66±7,35	82,18±9,43	40,85±8,81	10,55±4,21 ^a	14,23±5,29	16,56±5,04	37,47±7,62
3	62	22,6	18,06±5,81	85,18±10,56	40,85±7,96	12,34±3,84 ^b	15,92±5,71	16,06±5,17	36,48±8,26
4	49	17,9	17,12±6,16	83,10±11,63	39,80±9,47	11,76±3,80 ^{ab}	16,24±5,35	15,31±5,55	37,61±5,89
Test İst.			0,852**	1,592**	0,439**	2,815**	2,085**	0,905**	0,649**
p			0,467	0,192	0,725	0,040	0,102	0,439	0,584
Yaşadığı kişiler									
Aile	143	52,2	18,45±6,83	83,47±10,07	41,09±8,17	11,24±4,22	14,46±5,48 ^a	16,68±5,18 ^a	37,95±7,42
Yurt	119	43,4	17,24±5,87	82,32±9,86	39,67±8,52	11,68±3,66	15,71±5,03 ^{ab}	15,26±4,71 ^b	36,55±7,74
Yalnız	6	2,2	19,83±6,74	86,33±13,60	41,67±8,62	11,50±4,32	20,17±2,86 ^b	13,00±4,15 ^{ab}	42,00±6,87
Arkadaş	6	2,2	15,17±8,33	76,00±14,94	33,17±16,20	13,00±2,28	15,50±6,66 ^{ab}	14,33±6,68 ^{ab}	41,00±6,10
Test İst.			1,308**	1,426**	0,966**	0,576**	3,072**	2,675**	1,953**
p			0,272	0,235	0,439	0,631	0,028	0,048	0,121
Aile yapısı									
Çekirdek	219	79,9	17,91±6,63	82,78±9,17	40,77±7,71	11,11±4,09 ^a	14,82±5,30	16,08±4,95	37,42±7,13
Geniş	44	16,1	17,23±5,51	83,59±13,44	39,27±11,08	12,91±2,77 ^b	16,05±5,43	15,36±5,57	37,34±8,88
Anne-Baba Ayrı	11	4,0	19,91±6,92	81,73±14,88	35,36±12,60	13,00±3,52 ^{ab}	18,18±4,67	15,18±4,87	39,55±10,64
Test İst.			0,766**	0,101**	1,279**	7,038**	2,862**	0,497**	0,212**
p			0,466	0,904	0,298	0,004	0,059	0,609	0,811
Üniversiteye gelinceye kadar yaşadığı yer									
Büyükşehir	72	26,3	17,04±5,97 ^b	83,17±10,90	39,72±9,48	12,32±3,60	16,00±4,40	15,13±4,57	35,14±8,18 ^a
Şehir	79	28,8	16,77±6,72 ^{ab}	81,56±9,64	39,84±8,89	11,09±4,01	14,43±5,46	16,20±4,95	38,94±7,93 ^b
İlçe	68	24,8	18,59±6,74 ^{ab}	82,12±10,23	40,24±8,50	10,88±4,07	15,13±5,84	15,87±5,51	37,40±7,25 ^{ab}
Köy	45	16,4	19,24±6,09 ^{ab}	84,60±9,93	41,73±7,26	11,53±4,16	14,67±5,66	16,67±5,05	39,22±5,90 ^b
Belde	10	3,6	21,80±5,57 ^a	88,40±8,80	42,50±5,70	12,20±3,49	17,00±5,12	16,70±5,87	36,00±4,88 ^{ab}
Test İst.			2,560**	1,507**	0,613**	1,495**	1,214**	0,816**	3,250**
p			0,039	0,200	0,654	0,204	0,305	0,516	0,013
Ailenin ekonomik durumu									
Alt	29	10,4	20,72±7,52 ^a	82,34±11,06	41,38±8,83	9,72±4,69 ^a	14,24±6,25	17,00±6,39	38,59±6,82
Orta	241	88,0	17,51±6,29 ^b	83,03±10,06	40,29±8,44	11,65±3,83 ^{ab}	15,22±5,21	15,87±4,86	37,32±7,67
Üst	4	1,5	19,50±4,43 ^{ab}	77,00±12,75	34,00±15,49	13,50±1,73 ^b	17,50±6,03	12,00±3,16	40,50±6,56
Test İst.			3,369**	0,730**	1,305**	4,377**	0,829**	3,154**	0,683**
p			0,036	0,483	0,273	0,050	0,438	0,099	0,506
Herhangi bir bağımlılık durumu									
Var	13	4,7	13,77±7,64	76,08±13,55	30,77±11,13	12,31±3,84	19,69±3,82	13,31±5,34	35,77±9,38
Yok	261	95,3	18,09±6,35	83,21±9,91	40,79±8,19	11,43±3,95	14,92±5,30	16,06±5,00	37,58±7,48
Test İst.			-2,369*	-2,485*	-4,226*	0,780*	3,199*	-1,932*	-0,842*
p			0,019	0,014	<0,001	0,436	0,002	0,054	0,400
Herhangi bir ruhsal rahatsızlık durumu									
Var	8	2,9	14,00±7,95	78,88±17,22	32,63±13,64	12,75±4,46	19,75±4,27	13,75±5,68	35,38±9,94
Yok	266	97,1	18,00±6,40	82,99±9,93	40,55±8,33	11,44±3,93	15,01±5,31	16,00±5,02	37,56±7,50
Test İst.			-1,729*	-0,672*	-1,633*	0,928*	2,500*	-1,243*	-0,804*
p			0,085	0,522	0,145	0,354	0,013	0,215	0,422
Babanın eğitim durumu									
İlköğretim	151	55,1	19,21±6,47 ^a	83,50±10,89	41,11±8,76	11,11±4,23	14,51±5,51	16,77±5,27 ^a	37,99±7,21
Lise	80	29,2	16,54±6,06 ^b	83,51±8,31	40,39±7,12	12,21±3,37	15,95±5,05	14,96±4,64 ^b	36,59±7,75
Yükseköğretim	43	15,7	15,74±6,26 ^b	79,47±10,39	37,40±10,00	11,37±3,80	15,91±5,01	14,79±4,48 ^b	37,44±8,45
Test İst.			7,582**	2,775**	2,415**	2,384**	2,446**	4,921**	0,902**
p			0,001	0,067	0,094	0,097	0,089	0,009	0,407
Annenin eğitim durumu									
İlköğretim	216	78,8	18,26±6,51	83,09±10,41	40,70±8,68	11,34±4,05	15,00±5,47	16,05±5,28	37,74±7,18
Lise	49	17,9	16,80±5,98	82,55±8,91	39,31±8,02	12,27±3,50	15,61±4,65	15,37±4,12	36,96±8,46
Yükseköğretim	9	3,3	14,67±7,26	79,33±11,87	36,56±9,38	10,44±3,43	16,22±5,65	16,11±3,69	34,67±11,35
Test İst.			2,197**	0,613**	1,418**	1,716**	0,450**	0,495**	0,860**
p			0,113	0,542	0,244	0,204	0,638	0,616	0,424

*: Her bir ölçüm için aynı harfe sahip gruplar arasında fark yoktur, mean ± sd; * Independent-samples t test; **One-Way ANOVA; HCTÖ: Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği; DK: Doğum Kontrolü; AOD: Araç Olarak Değerlendirme; CUÖ: Cinsel Utangaçlık Ölçeği; CTİÖ: Cinsel Tutum ve İnançlar Ölçeği.

Tablo 2. Ebelik öğrencilerinin cinsel utangaçlık, cinsel tutum ve inançlar, cinsel tutum ve alt boyut puan ortalamalarının öğrencilerin cinsellikle ilgili tanımlayıcı özelliklerine göre karşılaştırılması (n=274)

Özellik	n	%	Ölçekler						
			CUÖ	HCTÖ	Onaylayıcılık	DK	Paylaşım	AOD	CTİÖ
Cinsellik ile ilgili bilgi düzeyini yeterli bulma durumu									
Evet	148	54,0	15,95±6,03	83,37±10,51	39,99±8,24	11,96±3,75	15,98±5,02	15,45±4,91	35,97±7,68
Hayır	126	46,0	20,16±6,24	82,28±9,82	40,70±9,02	10,90±4,10	14,17±5,54	16,50±5,15	39,29±7,05
Test İst.			-5,670*	0,885*	-0,682*	2,221*	2,828*	-1,731*	-3,710*
p			<0,001	0,377	0,496	0,027	0,005	0,085	<0,001
Cinsel İstek Düzeyi									
İsteğim yok	99	36,1	19,88±6,50 ^a	83,13±11,20	41,47±9,92 ^{ab}	10,73±4,12 ^b	13,48±5,91 ^b	17,44±5,26 ^a	40,40±7,01 ^a
İsteğim az düzeyde	81	29,6	17,94±6,41 ^{ab}	83,22±9,96	41,56±7,14 ^a	11,09±4,18 ^b	14,10±4,43 ^b	16,48±5,05 ^a	37,35±6,50 ^b
İsteğim orta düzeyde	86	31,4	15,72±5,82 ^b	82,26±8,96	38,38±7,47 ^b	12,41±3,36 ^c	17,44±4,24 ^c	14,02±3,92 ^b	35,02±7,94 ^b
İsteğim yüksek düzeyde	8	2,9	15,88±6,42 ^{ab}	82,63±13,35	34,13±10,83 ^{ab}	14,63±0,74 ^a	21,75±3,41 ^a	12,13±5,38 ^{ab}	29,63±5,63 ^c
Test İst.			7,038**	0,158**	4,128**	28,678**	20,599**	10,217**	12,148**
p			<0,001	0,924	0,007	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001
Kendinizi cinsel olarak ifade etmede zorlanma durumu									
Evet	126	46,0	21,02±6,06	82,40±9,77	41,21±8,45	10,59±4,47	14,13±5,58	16,47±5,09	39,39±5,87
Hayır	148	54,0	15,21±5,56	83,27±10,56	39,55±8,68	12,23±3,26	16,01±4,97	15,47±4,97	35,89±8,46
Test İst.			8,280*	-0,706*	1,590*	-3,419*	-2,947*	1,634*	4,030*
p			<0,001	0,481	0,113	0,001	0,003	0,103	<0,001
Hastalar için cinsel danışmanlığın gerekli olduğunu düşünme durumu									
Evet	256	93,4	17,76±6,39	83,14±9,91	40,52±8,06	11,52±3,89	15,16±5,24	15,95±4,95	37,19±7,59
Hayır	18	6,6	19,67±7,49	79,00±13,34	37,44±14,26	10,89±4,81	15,06±6,66	15,61±6,4	41,89±5,82
Test İst.			-1,211*	1,292*	0,903*	0,651*	0,077*	0,222*	-2,573*
p			0,227	0,212	0,378	0,516	0,938	0,827	0,011
Hastanın cinsiyetinin cinsel danışmanlık vermede önemlilik durumu									
Evet	169	61,7	18,86±6,46	82,69±9,85	40,67±8,61	11,08±4,09	14,51±5,49	16,43±5,18	38,83±6,79
Hayır	105	38,3	16,30±6,20	83,15±10,77	39,74±8,59	12,10±3,63	16,17±4,93	15,13±4,72	35,34±8,26
Test İst.			3,238*	-0,363*	0,866*	-2,157*	-2,524*	2,076*	3,633*
p			0,001	0,717	0,387	0,032	0,012	0,039	<0,001
Erkeklere cinsel danışmanlık verirken zorlanma durumu									
Evet	164	59,9	19,85±6,32	83,09±9,78	41,39±8,47	10,84±4,18	14,21±5,44	16,66±5,08	39,30±5,82
Hayır	110	40,1	14,95±5,53	82,54±10,82	38,71±8,57	12,43±3,36	16,55±4,87	14,85±4,8	34,81±8,98
Test İst.			6,621*	0,441*	2,556*	-3,480*	-3,651*	2,960*	4,630*
p			<0,001	0,659	0,011	0,001	<0,001	0,003	<0,001
Cinsellikle ilgili bilgi kaynağı***									
İnternet	190	25,9							
Ders Kitap	181	24,7							
Öğretmen	111	15,1							
Arkadaş	88	12,0							
Anne/Baba	84	11,5							
Kardeş	79	10,8							

*: Her bir ölçüm için aynı harfe sahip gruplar arasında fark yoktur, mean ± sd; * Independent-samples t test; **One-Way ANOVA; ***Çoklu Yanıt; HCTÖ: Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği; DK: Doğum Kontrolü; AOD: Araç Olarak Değerlendirme; CUÖ: Cinsel Utangaçlık Ölçeği; CTİÖ: Cinsel Tutum ve İnançlar Ölçeği.

Bu anlamlı farklılıklar sırasıyla; ailesi ve yalnız yaşayanlar arasında, bağımlılığı ve ruhsal rahatsızlığı bulunanlardan kaynaklandığı tespit edildi. Araç olarak değerlendirme alt boyut puan ortalamaları ile yaşadığı kişiler ve baba eğitim durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar elde edildi ($p<0,05$). Bu anlamlı farklılıkların ailesi ve yurtdışı yaşayanlar arasında, babası ilköğretim mezunu olanlardan kaynaklandığı bulundu. CTİÖ puan ortalaması ile üniversiteye gelinceye kadar yaşadığı yer durumu arasında

istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edildi ($p<0,05$). Bu farklılığın üniversiteye gelinceye kadar büyükşehirde yaşayanlar ile köy ve şehirde yaşayanlar arasından kaynaklandığı tespit edildi.

Ebelik öğrencilerinin cinsel utangaçlık, cinsel tutum ve inançlar, cinsel tutum ve alt boyut puan ortalamalarının öğrencilerin cinsellikle ilgili tanımlayıcı özelliklerine göre karşılaştırılması Tablo 2'de yer almaktadır. CUÖ puan

Tablo 3. Cinsel utangaçlık, cinsel tutum ve inançlar, cinsel tutum ve alt boyutlarına ait ortalama, standart sapma ve korelasyon değerleri (n=274)

Variables	Mean ± SD	1	2	3	4	5	6	7
1. CUÖ	17,88±6,47	-						
2. HCTÖ	82,87±10,19	0,169**	-					
3. Onaylayıcılık	40,31±8,60	0,262**	0,795**	-				
4. DK	11,47±3,95	-0,196**	0,366**	-0,130*	-			
5. Paylaşım	15,15±5,33	-0,200**	-0,019	-0,464**	0,515**	-		
6. AOD	15,93±5,04	0,259**	0,400**	0,495**	-0,367**	-0,707**	-	
7. CTİÖ	37,50±7,57	0,226**	-0,125*	-0,033	-0,164**	-0,145*	0,085	-

Pearson korelasyon katsayısı kullanılmıştır, mean ± sd; **HCTÖ**: Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği; **DK**: Doğum Kontrolü; **AOD**: Araç Olarak Değerlendirme; **CUÖ**: Cinsel Utangaçlık Ölçeği; **CTİÖ**: Cinsel Tutum ve İnançlar Ölçeği; *p<0,05, **p<0,01.

ortalamları ile cinsellikle ilgili bilgi düzeylerini yeterli bulmayanlar, cinsel isteği olmayanlar ile orta düzeyde olanlar arasında, kendini cinsel olarak ifade etmekte zorlananlarda, hastalar için cinsel danışmanlığın gerekli olmadığını düşünenlerde, hastanın cinsiyetinin cinsel danışmanlık vermede önemli olduğunu düşünenlerde, erkeklere cinsel danışmanlık verirken zorlananlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edildi (p<0,05). Onaylayıcılık alt boyut puan ortalamaları ile cinsel isteği az düzeyde olanlar ile orta düzeyde olanlar arasında, erkeklere cinsel danışmanlık verirken zorlananlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar belirlendi (p<0,05). Doğum kontrolü ve paylaşım alt boyut puan ortalamaları ile cinsellikle ilgili bilgi düzeylerini yeterli bulanlarda, cinsel isteği yüksek düzeyde olanlarda, kendini cinsel olarak ifade etmekte zorlanmayanlarda, hastanın cinsiyetinin cinsel danışmanlık vermede önemli olmadığını düşünenlerde, erkeklere cinsel danışmanlık verirken zorlanmayanlar arasında anlamlı farklılıklar tespit edildi (p<0,05). Araç olarak değerlendirme alt boyut puan ortalamaları ile cinsel isteği olmayanlar ile orta düzeyde olanlar arasında, hastanın cinsiyetinin cinsel danışmanlık vermede önemli olduğunu düşünenlerde, erkeklere cinsel danışmanlık verirken zorlananlar arasında anlamlı farklılıklar saptandı (p<0,05). CTİÖ puan ortalaması ile cinsellikle ilgili bilgi düzeylerini yeterli bulmayanlarda, cinsel isteği olmayanlar ile orta düzeyde olanlar arasında, kendini cinsel olarak ifade etmekte zorlananlarda, hastalar için cinsel danışmanlığın gerekli olmadığını düşünenlerde, hastanın cinsiyetinin cinsel danışmanlık vermede önemli olduğunu düşünenlerde, erkeklere cinsel danışmanlık verirken zorlananlar arasında anlamlı farklılıklar elde edildi (p<0,05).

Cinsel utangaçlık, cinsel tutum ve inançlar, cinsel tutum ve alt boyutlarına ait ortalama, standart sapma ve korelasyon değerleri Tablo 3'te yer almaktadır. Bulgulara göre cinsel utangaçlık ile cinsel tutum ve cinsel tutum ve inanışlar arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edildi (p<0,01),

Tablo 4. Ebelik öğrencilerinde cinsel inanç ve tutumlar üzerinde cinsel tutum ve cinsel utangaçlığın etkisi

	β^1 (%95 CI)	β^2	t	p
Constant	42,493 (35,268–49,719)		11,579	<0,001
HCTÖ	-0,124 (-0,211–0,038)	-0,167	-2,831	0,005
CUÖ	0,297 (0,161–0,433)	0,254	4,291	<0,001

F=11,489; p<0,001; R²=0,071; SE of Estimate=7,295; β^1 : Standartlaştırılmamış Katsayı; β^2 : Standartlaştırılmış Katsayı; Durbin-Watson=2,028; **HCTÖ**: Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği; **CUÖ**: Cinsel Utangaçlık Ölçeği; **CTİÖ**: Cinsel Tutum ve İnançlar Ölçeği.

ayrıca cinsel utangaçlık ile doğum kontrolü ve paylaşım arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulundu (p<0,01). Cinsel tutum ile onaylayıcılık, doğum kontrolü, araç olarak değerlendirme alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptandı (p<0,01). Cinsel tutum ile cinsel tutum ve inanışlar arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki tespit edildi (p<0,01).

Öğrencilerde cinsel inanç ve tutumlar üzerinde cinsel tutum ve cinsel utangaçlığın etkisi Tablo 4'te yer almaktadır. Ebelik öğrencilerinde cinsel tutum ve inançlar üzerine cinsel tutumların istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi bulundu (p=0,005). HCTÖ'de bir birimlik artış olduğunda CTİÖ'de 0,124'lük bir azalış olacaktır. Ebelik öğrencilerinde cinsel inanç ve tutumlar üzerine cinsel utangaçlığın istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi bulundu (p<0,001). CUÖ'de bir birimlik artış olduğunda CTİÖ'de 0,297'lik bir artış olacaktır. Öğrencilerin CTİÖ puanlarının %7,1'lik kısmı HCTÖ ve CUÖ ile açıklanmaktadır.

TARTIŞMA

Cinsellik insan hayatının ayrılmaz bir parçası ve temel gereksinimlerinden biridir. Hastaların cinselliklerinin değerlendirilmesi bütüncül bakımın parçasıdır. Bu nedenle ebelik öğrencilerinin cinselliği değerlendirebilme ve cinsel sağlık hizmeti sunabilme becerisi ile mezun olmaları önem

kazanmaktadır.^[4] Ebelik öğrencilerinde cinsel bakıma ilişkin tutum ve inanışlar üzerinde cinsel tutum ve cinsel utangaçlığın etkisinin incelenmesi amacıyla yapılan çalışma bulguları literatür kapsamında tartışıldı.

Bu çalışma da öğrencilerin sınıf, yaşadığı kişiler, aile yapısı, ailenin ekonomik durumu, bağımlılık durumları ile HCTÖ alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulundu (Tablo 1). Konuyla ilgili yapılan bir çalışmada benzer şekilde gelir durumu, aile tipi, sigara ve alkol kullanımı ile HTCÖ alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmuştur.^[16] Bu çalışma da bağımlı olduğunu bildiren bireylerde idealden uzak cinsel tutum tespit edildi. Bağımlılıkların cinsel tutumları olumsuz etkilediği düşünülebilir.

Öğrencilerden cinsellik ile ilgili bilgi düzeyini yeterli bulmayanların HCTÖ doğum kontrolü ve paylaşım alt boyutlarından daha az puan aldıkları tespit edildi (Tablo 2). Bu sonuç, yeterli cinsel bilgiye sahip olmayanların idealden uzak cinsel tutuma sahip olduğunu göstermektedir. Konuyla ilgili yapılan bir çalışma da benzer şekilde cinsellik eğitimi alma durumu ile HCTÖ paylaşım ve doğum kontrolü alt boyutunda farklılık belirlenmiştir.^[17] Yine çalışmamızda cinsel isteği olmayanlarda cinsel utanç yüksek elde edilmiş olup, cinsel bakıma ilişkin tutum ve inançların da olumsuz olduğu tespit edildi (Tablo 2). Cinsel istek düzeyinin cinsel tutumlar ve bakım üzerinde etkisi olduğu düşünülebilir.

Çalışma da, cinsellik ile ilgili bilgi düzeyini yeterli bulmayanların cinsel utangaçlıklarının ve cinsel bakıma ilişkin tutum ve inançlarında engelin daha fazla olduğu saptandı (Tablo 2). Çalışmamızın sonuçları literatürde yer alan çalışma sonuçları ile benzerlik göstermektedir.^[6,18] Cinsel utanç yaşayanlar, cinsel etkileşimden ve cinsel konular hakkında konuşmaktan kaçınırlar. Öğrencilerden cinsel olarak kendini ifade etmede zorlananların cinsel utanç ve cinsel bakıma ilişkin tutumları olumsuz iken, kendilerine ait cinsel tutumlarının idealden uzak olduğu bulundu (Tablo 2). Literatürde yapılan çalışmalarda ebelik ve hemşirelik öğrencileri cinsellikle ilgili konularda tartışırken rahatsızlık duyduklarını bildirmişlerdir.^[9,19] Sağlık çalışanlarının cinsel tutum ve inançlarının değerlendirilmesi üzerine yapılan araştırmalarda, sağlık profesyonellerinin kendi tutum ve inançlarının cinsel sağlığın değerlendirilmesini çeşitli düzeylerde olumsuz etkilediğini göstermektedir.^[20,21] Ebelik öğrencilerinin cinsel bakıma yönelik inanç ve tutumları büyük önem taşımaktadır. Etkili cinsel danışmanlık cinsel sorunların çözümünde sağlık profesyonellerinden beklenen önemli bir bakım uygulamasıdır.^[4] Öğrencilerden hastalar için cinsel danışmanlığın gerekli olduğunu düşünmeyenlerin cinsel bakıma ilişkin tutum ve inançlar da daha fazla

engel yaşadıkları bulundu (Tablo 2). Benzer şekilde yapılan çalışmalarda hasta bireye cinsel danışmanlık yapma durumu ile CTİÖ puan ortalamaları arasında anlamlı farklılıklar belirtilmiştir.^[16,22] Çalışma sonucumuz cinsel bakıma ilişkin tutum ve inançların olumsuz olmasında öğrencilerin cinsellik konusunda hâlâ tabulara sahip olduğunu ve cinsel danışmanlık hakkında bilgi eksikliklerinin olduğunu düşündürmektedir. Bu durumun ise öğrencilerin hastaların cinselliğini yeterince değerlendiremediklerini ve bütüncül bakımın önünde önemli bir engel teşkil edebileceğini akla getirmektedir.

Çalışmamızda, hastanın cinsiyetini cinsel danışmanlık vermede önemli bulanların ve erkeklere cinsel danışmanlık vermede zorlananların cinsel utangaçlık puanları yüksek olup, idealden uzak bir cinsel tutuma sahip olup, cinsel bakıma ilişkin tutum ve inançları olumsuz olduğu saptandı (Tablo 2). Alan yazında yapılan çalışmalarda da çalışmamıza benzer şekilde ebelik öğrencileri cinsel danışmanlıkta cinsiyet rolünü önemli bir faktör olarak görüp erkeklere cinsel danışmanlık verme noktasında çekinceler yaşadıklarını belirtmişlerdir.^[23-26] Yine çalışmamıza benzer şekilde Al-Ghabeesh ve ark. (2019) yapmış olduğu çalışmada hemşirelerin cinsel danışmanlık vermede cinsiyet faktörü ile CTİÖ puan ortalamalarında anlamlı farklılıklar olduğunu bildirmişlerdir.^[27] Cinsel sağlık ve üreme sağlığı (CSÜS) kapsamında sadece kadınların değil erkeklerin de cinsel sağlık hizmetinden yararlanabilmesi için ebelik öğrencilerine eğitimlerinde erkek cinsel danışmanlığı noktasında farkındalıklar kazandırmanın yarar sağlayacağı söylenebilir. Aynı zamanda erkeklerin cinselliği, kadınlarınkinin aksine, kendi başına iyi işleyen bir sistem olarak görülmesinden dolayı, cinsel sağlık ve üreme sağlığı hizmetlerinin sadece kadına özgü bir hizmet olarak algılanmasına sebep olabilmektedir.

Öğrencilerin %25,9'u cinsellikle ilgili bilgileri medya aracılığı ile ulaştığı belirlendi (Tablo 2). İlgili literatür incelendiğinde cinsellikle ilgili bilgi kaynağı olarak ilk sırada medyanın yer aldığı ve %16,1 ile %53,7 oranında kullanıldığı görülmektedir.^[28-30] Medya ve internetin, cinsellikle ilgili tutum ve değer yargılarının oluşumunda önemli rolünün olduğu söylenebilir. İnternet ağında yer alan sağlıksız cinsel bilgilere ve görüntülere erişim, gençleri örseleme ya da sapkın davranışlara yönlendirme açısından riskli olabilir.

Utanmanın duygu, düşünce ve davranışsal tepkilere yüksek düzeyde odaklanmanın sonucu olduğu bilinmektedir. Özellikle cinsellik gibi özel konularda utanma artar.^[31] Çalışmamızda, cinsel utangaçlık arttıkça cinsel bakıma ilişkin cinsel tutum ve inançlara ilişkin engel algısı da artmaktadır (Tablo 3). Evli ve ark.'nın (2021) hemşirelik öğrencileri ile yapmış olduğu sonuçlar çalışmamız ile benzerdir.^[7]

Aynı zamanda çalışmamızda öğrencilerde cinsel tutum ve inançlar üzerine cinsel utangaçlığın istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi bulunmuştur (Tablo 4). Öğrencilerin cinsel utanç duygusunun hastalarına cinsel bakım sağlamaya yönelik tutumlarına engel teşkil ettiği söylenebilir. Cinsel utangaçlık öğrencilerin cinsel konularda konuşamama ve kendilerini ifade edememe gibi sorunlara yol açarak bütüncül bakımı olumsuz olarak etkileyebilir.

Çalışmamızda, cinsel utangaçlık puanları arttıkça HCTÖ doğum kontrolü ve paylaşım alt boyut puanları azaldığı bulundu (Tablo 3). Kim ve Yoon (2012) üniversite öğrencileri ile yapmış olduğu çalışmada da cinsel tutumları ile cinsel öz-bilinç düzeyleri arasında anlamlı ilişki olduğu bildirilmiştir.^[32]

Bireylerin cinselliğe yaklaşımı, içinde buldukları toplum dini ve kültürel değerlerinden ve siyasi ve ekonomik durumundan etkilenir. Bu çalışma da, bireyin kendisine yönelik ideal cinsel tutumu arttıkça cinsel bakıma ilişkin tutum ve inançlarında ki engel algısı azalmaktadır (Tablo 3). Ayrıca, öğrencilerde cinsel tutum ve inançlar üzerine cinsel tutumların istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi belirlendi (Tablo 4). Konuyla ilgili yapılan çalışmalarda benzer şekilde cinsel tutum ve inanışlara yönelik negatif ilişkinin olduğu bildirilmiştir.^[33,34] Dutt ve Manjula (2017) öğrencilerle yapmış olduğu çalışmada cinsel bilgi ve tutumlar arasında anlamlı farklılıklar bildirmişlerdir.^[35] Çalışmamızda öğrencilerin CTİÖ puanlarının %7,1'lik kısmı HCTÖ ve CUÖ ile açıklanmaktadır (Tablo 4). Cinsel tutum ve davranışlar erken yaşlarda temel olarak aileden etkilenirken, sonrasında akran etkileri ve çevre önemli hale gelmektedir. Bireyin cinsellik hakkında bilgi düzeyi, cinselliğe karşı olumlu tutuma sahip olmasında önemli faktör olabilmektedir.^[36] Bu araştırmanın verilerine göre cinsel sağlığın değerlendirilmesini engelleyebilecek tutum ve inanç, ebelik öğrencilerinin bakım verdikleri bireylerin gereksinimlerini ihmal etmelerine ve görmezden gelmelerine neden olabilir. Ebelik müfredatında cinsel sağlık ile ilgili derslerin olmasına rağmen, öğrenciler kendilerine yönelik ideal bir cinsel tutum oluşturamayabilirler. Bu durumun oluşmasında kültürel ve dini tabular da etkili olabilir.

SONUÇ

Bu çalışmadan elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin cinsel utangaçlık puanlarının yüksek CTİÖ puanlarının ise orta düzeyde olduğu bulunmuş olup, cinsel utangaçlık ile cinsel tutum ve cinsel bakıma ilişkin cinsel tutum ve inanışlar arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edildi. Öğrencilerin CTİÖ puanlarının %7,1'lik kısmı HCTÖ ve CUÖ ile açıklanmaktadır. Bütüncül bakımın

temel unsurlarından olan cinsel sağlık bakımına yönelik olumlu tutum ve inançların oluşturulması için öğrencilere kapsamlı cinsel eğitimlerin yer aldığı ders müfredatlarının oluşturulması önerilebilir.

Etik Kurul Onayı

Çalışma, Bozok Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu tarafından onaylandı. (onay tarihi ve sayısı: 19.01.2022/29/45).

Hakem Değerlendirmesi

Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması

Yazarlar çıkar ilişkisi olmadığını beyan etmişlerdir.

Finansal Destek

Herhangi bir mali destek alınmamıştır.

Ethics Committee Approval

The study was approved by Bozok University Social Sciences and Humanities Ethics Committee. (date and number of approval: 19.01.2022/29/45).

Peer-review

Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest

No conflict of interest was declared by the authors.

Financial Disclosure

No financial support has been received.

KAYNAKLAR

1. Set T, Dagdeviren N, Aktürk Z. Sexuality of adolescents. Genel Tıp Derg. 2006;16:137–41.
2. Bolat MS, Celik B, Celik HK, Akdeniz E. The impact of thoracotomy on psychological and sexual function in men with lung cancer. Rev Int Androl. 2019;17:94–100. [CrossRef]
3. Fennell R, Grant B. Discussing sexuality in health care: a systematic review. J Clin Nurs. 2019;28:3065–76. [CrossRef]
4. Ören B, Zengin N, Yazıcı S, Akıncı AÇ. Attitudes, beliefs and comfort levels of midwifery students regarding sexual counselling in Turkey. Midwifery. 2018;56:152–7. [CrossRef]
5. Piran M. Perinatal alanda çalışan hemşire ve ebelerin bakımda cinselliği ele alma konusunda yaşadığı engeller ve kolaylaştırıcı faktörlerin belirlenmesi. Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Programı. Yüksek Lisans Tezi. Ankara. 2019. <http://www.openaccess.hacettepe.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11655/9144/10298176.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
6. Can R, Aksoy YE, Yılmaz SD. Assessment of sexual attitude and self-consciousness situations of midwifery students Ebelik bölümü öğrencilerinin cinsel tutum ve öz-bilinç durumlarının değerlendirilmesi. J Hum Sci. 2018;15:1338–47. [CrossRef]
7. Evli M, Simsek N, Özkan F, Dagdelen D. The effect of sexual self-schemas and sexual embarrassment of nursing students on the attitudes and beliefs of students related to sexual health. Nurse Educ Pract. 2021;57:103241. [CrossRef]
8. Van Lankveld JJDM, Geijen WEH, Sykora H. The sexual self-consciousness scale: psychometric properties. Arch Sex Behav. 2008;37:925–33. [CrossRef]
9. Evcili F, Cesur B, Altun A, Güçtaş Z, Sümer H. Evlilik öncesi cinsel deneyim: Ebelik bölümü öğrencilerinin görüş ve tutumları. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Derg. 2013;2:486–98. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/84257>
10. Çelik E. The validity and reliability of the Turkish version of the sexual self-consciousness scale. Turkish Studies-International Periodical for The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic. 2013;8:1703–13. [CrossRef]

11. Hendrick C, Hendrick SS, Reich DA. The brief sexual attitudes scale. *J Sex Res.* 2006;43:76–86. [CrossRef]
12. Karaçam Ö, Totan T, Babür Korkmaz Y, Koyuncu M. Hendrick cinsel tutum ölçeği kısa formunun Türkçeye uyarlanması, geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Anadolu Psikiyatri Derg.* 2012;13:138–44.
13. Reynolds K, Magnan M. Nursing attitudes and beliefs toward human sexuality: collaborative research promoting evidence-based practice. *Clin Nurse Spec.* 2005;19:255–9. [CrossRef]
14. Ayhan H, Iyigun E, Tastan S, Coskun H. Turkish version of the reliability and validity study of the sexual attitudes and belief survey. *Sex Disabil.* 2010;28:287–96. [CrossRef]
15. Tabachnick BG, Fidell LS. *Using Multivariate Statistics* (6th ed.) Boston, MA; Pearson: 2013.
16. Aşçı Ö, Gökdemir F, Kanbay Y. Examination of sexual attitudes of students in a university in Turkey. *Int J Health Sci Res.* 2016;6:245–53. https://www.researchgate.net/publication/308747672_Examination_of_Sexual_Attitudes_of_Students_in_a_University_in_Turkey
17. Erenoğlu R, Bayraktar E. Hemşirelik öğrencilerinin cinsel tutumları ve etkileyen faktörler. *J Hum Sci.* 2017;14:1745–56. [CrossRef]
18. Senturk Erenel A, Cicek Ozdemir S. Attitude and behaviors of senior nursing students in assessment of sexual health. *Sex Disabil.* 2020;38:503–14. [CrossRef]
19. Golbasi Z, Erenel AS, Tugut N. Knowledge and opinions of Turkish university students about contraceptive methods and emergency contraception. *Sex Disabil.* 2012;30:77–87. [CrossRef]
20. Magnan, MA, Reynolds K. Barriers to addressing patient sexuality concerns across five areas of specialization, *Clin Nurse Spec.* 2006;20:285–91. [CrossRef]
21. Magnan MA, Norris DM. Nursing students' perceptions of barriers to addressing patient sexuality concerns. *J Nurs Educ* 2008;47:260–8. [CrossRef]
22. Avcıbay B, Gökyıldız Sürücü Ş. Examining predictive factors of the student midwives' attitudes and beliefs about sexuality during pregnancy within the framework of sexual counseling. *ESTÜDAM Halk Sağlığı Derg.* 2021;6:93–104. [CrossRef]
23. Grandahl M, Bodin M, Stern J. In everybody's interest but no one's assigned responsibility: midwives' thoughts and experiences of preventive work for men's sexual and reproductive health and rights within primary care. *BMC Public Health.* 2019;19:1423. [CrossRef]
24. Evcili F, Demirel G. Sexual myths of midwifery and nursing students and their attitude regarding the assessment of sexual health. *J Hum Sci.* 2018;15:2280–8. [CrossRef]
25. Akhu-Zaheya LM, Masadeh AB. Sexual information needs of Arab-Muslim patients with cardiac problems. *Eur J Cardiovasc Nurs.* 2015;14:478–85. [CrossRef]
26. de Araújo Ferreira SM, de Oliveira Gozzo T, Panobianco MS, dos Santos MA, de Almeida AM. Barriers for the inclusion of sexuality in nursing care for women with gynecological and breast cancer: perspective of professionals. *Rev Lat Am Enfermagem.* 2015;23:82–9. [CrossRef]
27. Al-Ghabeesh, SH, Al-Momani M, Bashayreh I, Alshraifeen A, Saifan A. Nurses' perspective towards caring for Jordanian men with sexual health problems. *J Mens Health.* 2019;15:66–76. [CrossRef]
28. Karabulutlu Ö, Kılıç M. Üniversite öğrencilerinin cinsel sağlık ve üreme sağlığı hakkındaki bilgi düzeylerinin belirlenmesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Derg.* 2011;14:39–45. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/29495>
29. Süt HK, Aşçı Ö, Gökdemir F. Hemşirelik bölümü yaz okulu öğrencilerinin cinsel tutumları ve etki eden faktörler. *Taf Prev Med Bull.* 2015;14:315–23. [CrossRef]
30. Yanıkkereem E, Üstgörül S. Cinsel sağlık dersi alan ve almayan hemşirelik öğrencilerinin cinsel sağlık eğitimi hakkındaki düşünceleri. İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Derg. 2019;7:12–27. [CrossRef]
31. Zimbardo PG. The Stanford shyness project. In: Jones WH, Cheek JM, Briggs SR, editors. *Shyness. Emotions, Personality, and Psychotherapy.* (pp. 17–25). Springer, Boston, MA; 1986. [CrossRef]
32. Kim SH, Yoon WC. Sexual consciousness and attitude of male university students. *J Korean Pub Health Nurs.* 2012;26:248–57. [CrossRef]
33. Meston CM, Rellini AH, Heiman JR. Women's history of sexual abuse, their sexuality, and sexual self-schemas. *J Consult Clin Psychol.* 2006;74:229–36. [CrossRef]
34. Benton CP. Sexual health attitudes and beliefs among nursing faculty: a correlational study. *Nurs Educ Today.* 2021;98:104665. [CrossRef]
35. Dutt S, Manjula M. Sexual knowledge, attitude, behaviors and sources of influences in urban college youth: a study from India. *Indian J Soc Psychiatry.* 2017;33:319–26. [CrossRef]
36. Russell EB. Sexual health attitudes, knowledge, and clinical behaviors: Implications for counseling. *Family J.* 2012;20:94–101. [CrossRef]